No. 2970 — Woensdag 27 Juli 1938 — 55ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit blad verschijnt elke Woensdag en Zaterdag
Abonnementsprijs voor het gebiedsdeel
fl. 2.— per kwartaal bij vooruitbetaling.

Redactie: St. Elisabeth's Gasthuis Tel. 292
Administratie: St. Thomas-college Tel. 550
Uitgever: W. J. A. Donders.
Drukkerij van het Vicariaat.

Voor het Buitenland fl. 10.— per jaar.
Afzonderlijke nummers fl. 0,10

[illegible]rslag van het Apostolisch Vicariaat van Curaçao over het jaar 1937.

[illegible]et aantal katholieken bedroeg ein[illegible] [illegible]ecember 1937 ongeveer 72.500 op [illegible] totaal bevolking van 94.945. Deze katholieken zijn over de verschillende eilanden verdeeld als volgt:

Curaçao 48.060.— plm. 79% der bevolk.
Aruba 17.200.— pl.m. 72½% der bevolk.
Bonaire 5.450.— pl.m. 97½% der bevolk.
St. Maarten 664.— pl.m. 39% der bevolk.
St. Eustatius 375.— pl.m. 31½% der b.
Saba 501.— pl.m. 41% der bevolk.

De katholieke bevolking der drie Bovenwindse eilanden is in de laatste jaren aanmerkelijk terug gelopen, daar zeer [illegible] families naar elders, vooral Curaçao [illegible] Aruba, verhuisd zijn, om werk te zoe[illegible]

[illegible]er deze 72.500 katholieken zijn 45 [illegible] werkzaam, waarvan 2 seculie[illegible] Paters Dominikanen. Vier er[illegible] inlandse Priesters. Over de ei[illegible] verdeeld, hebben we op Curaçao 33 Priesters, of één op de 1460 zielen; — op Aruba 6 Priesters, of één op de 2866 zielen; — op Bonaire 3 Priesters, of één op de 1783 zielen. Op ieder van de Bovenwindse eilanden is 1 Priester werkzaam.

Hieruit blijkt, dat het eiland Aruba [illegible] het slechtst bedeeld is, terwijl juist [illegible] de geweldige groei der bevolking [illegible]de betrekkelijke welvaart die er [illegible] een intensieve werkzaamheid ge[illegible] is, om het volk godsdienstig en [illegible]k op peil te houden. Sinds het [illegible]8, dus in een tijdsverloop van [illegible], is de katholieke bevolking met [illegible] vermeerderd, zowel door geboorte [illegible] door vestiging van buiten, ten gevolge van de nederzetting van twee machtige Petroleum-maatschappijen.

De oprichting van een nieuwe parochie is daarom allerdringendst noodzakelijk. Met Gods hulp hopen wij dit jaar een [illegible]ang te maken met deze oprichting.

[illegible] bevordering van het godsdienstig leven werd een nieuwe kerk gebouwd in de parochie van Jandoret, op Curaçao, ter vervanging van een oud en bouwval[illegible]lig houten noodkerkje. Eveneens werd de kerk van Montagne op Curaçao, die voor het steeds groeiend aantal katholieken veel te klein was, aanmerkelijk vergroot [illegible] verfraaid.

Met veel succes werden H.H. Missies [illegible]preekt in de parochies te Oranjestad [illegible] San Nicolas, Aruba. Zeer velen, die [illegible]ds jaren hun godsdienstplichten niet [illegible] hadden waargenomen, keerden te[illegible] [illegible]terwijl ontelbaar vele anderen in [illegible]loof versterkt werden. Nog steeds [illegible]e vruchten van deze Missies na, zoals gebleken is gedurende de afgelopen Vastentijd.

Wel wordt er veel propaganda gemaakt door andersdenkenden, vooral door protestantse sekten, zoals Adventisten en Methodisten, en enkele zwakke broeders en zusters laten zich er door misleiden. Goddank, blijft de afval maar [illegible] enkele beperkt. Toch is het zaak, om steeds op zijn hoede te zijn.

2. Het katholiek onderwijs breidt zich gestadig uit. Begin 1937 werd een nieuwe jongensschool geopend te San. Nicolas, Aruba. In de loop van het jaar werden verschillende scholen uitgebreid, terwijl nieuwe scholen werden opgericht te Wishi en Salinja, beide voor jongens, om de bestaande jongensscholen in Willemsttd, n.l. de St. Vincentuisschool te Otrabanda en de St. Jozefschool te Pietermaai, die overbelast waren, te ontlasten. Om deze beide scholen, die aan de Congregatie van de Fraters van Tilburg zijn toevertrouwd, te kunnen beginnen, zag deze Congregatie zich gedwongen de scholen op 't eiland Aruba aan 'n andere Congregatie over te doen. Na 23 jaar met vrucht aan de opvoeding der mannelijke jeugd gearbeid te hebben, verlieten de Fraters van Tilburg in December Aruba, en gaven hun werk over in handen van de Broeders der Christelijke Scholen. De bevolking toonde haar grote dankbaarheid voor de zegenrijke arbeid der Fraters, een gedenksteen, die deze arbeid zou vereeuwigen, werd onthuld. De Bisschop droeg op de dag van het vertrek der Fraters een Pontificale H. Mis op, om God te bedanken voor het werk der Fraters, en tevens om Gods zegen over het werk der Broeders af te smeken.

Het aantal kinderen, dat de R.K. Scholen voor MULO. ULO en LO bezocht, bedroeg 11.040.; — het aantal kinderen, dat de R.K. Bewaarscholen bezocht, bedroeg 1283; — totaal 12.323 kinderen. Vergeleken met het jaar 1936 geeft dit een toename van resp. 399 en 326, totaal 725 kinderen. Deze cijfers alleen reeds zijn voldoende om aan te tonen, dat uitbreiding van de scholen en van het onderwijzend personeel een voortdurende zorg blijft. Ook het ambachtsonderwijs aan de R.K. Ambachtschool St. Jozef verheugt zich in een gestadige bloei. Het jaar begon met 136 leerlingen, over de verschillende vakken verdeeld als volgt: machine-bankwerken 50 leerlingen, timmeren 51 leerlingen, auto-monteurs 26 leerlingen, [illegible] 9 leerlingen. [illegible]an 19 leerlingen [illegible] afgelegd examen het diploma worden [illegible] gereikt, en wel aan 9 leerlingen van de afdeling machine-bankwerken en aan 10 leerlingen van de afdeling timmeren. Al deze leerlingen konden onmiddellijk in de verschillende bedrijven geplaatst worden.

Voor de cursus 1938 lieten zich in December 92 jongens inschrijven, waarvan na toelatingsexamen te hebben afgelegd, 65 jongens werden aangenomen.

3. De organisatie van de rijpende zowel als van de rijpere jeugd blijft een voortdurende zorg. Als er iets heden ten dage nodig is, dan is het deze organisatie. De gevaren van de omgeving zijn zo groot, dat er een heel bijzondere zorg aan besteed moet worden, om de opvoeding, die de jeugd op school ontvangen heeft, verder uit te bouwen, en niet reddeloos te laten verloren gaan.

Hiertoe hebben we in de stadsparochies van Willemstad afdelingen van de R.K. Verkenners en van de Jonge Wacht op[illegible] [illegible] leden. Ook op 't eiland Bonaire werd 'n afdeling van de R.K. Verkenners opgericht.

Van de vrouwelijke jeugdbeweging bestaan afdelingen in de parochies van Pietermaai en San Mateo, terwijl op Otrabanda een bloeiende afdeling van de Eucharistische Kruistocht bestaat. Plannen voor de verdere uitbouw der vrouwelijke jeugdbeweging zijn in voorbereiding. De bedoeling is deze te organiseren in de vorm van de Nederlandse K.J.V. en K.J.M. In de buitenparochies is begonnen met naaischolen voor de meisjes, waarbij tevens gedacht is aan versterking van het godsdienstig leven.

Ook werd zorg gewijd aan de schoolvrije jeugd, n.l. de jongens, die niet in aanmerking komen voor opname in de Ambachtschool, of die elders niet te werk kunnen gesteld worden. Voor deze werkloze jeugd, die nadat zij de school verlaten hebben, tot niets-doen gedoemd is, en die is blootgesteld aan al de gevaren van dit nietsdoen, werd een begin gemaakt met een werkkamp. In dit werkkamp, dat onder de bescherming staat van den H. Don Bosco, en onder de leiding van de Broeders Kruisvaarders van St. Jan worden de jongens tot flinke werklieden gevormd; zij worden gewoon gemaakt aan tucht en orde, liefde voor de arbeid wordt aangekweekt. Zij worden er bezig gehouden met tuin- en landbouw, terwijl ook de beginselen van verschillende vakken worden aangeleerd. Dit werkkamp is gevestigd op de plantage „Brakkeput Ariba", alias „Nooit gedacht", welke door het Apostolisch Vicariaat voor dit doel is aangekocht.

Het St. Vincentiusgesticht op Scherpenheuvel, onder de leiding van de Fraters van Tilburg, onderging een zeer aanzienlijke uitbreiding. Het begon met 57 voogdijjongens, 13 wezen en 6 bestuursjongens. Door de uitbreiding biedt het thans plaats voor 135 jongens. Op het eind van het jaar waren er 99 pupillen. De reeds zo lang gewenste scheiding tussen groten en kleinen kon hierdoor tot stand komen. Beide groepen hebben nu hun eigen speelterrein, eigen klaslokalen, eigen eet- en slaapzaal onder eigen surveillanten. Van deze scheiding worden de beste resultaten verwacht.

Het St. Jozefsgesticht op Sta. Rosa, onder de leiding van de Zusters van Schijndel, vraagt ook noodzakelijk een uitbreiding. Op het eind van 1937 waren er aanwezig 15 weeskinderen en 36 voogdijkinderen.

4. Wat de ziekenverpleging betreft, werd het St. Elisabethsgasthuis wederom aanzienlijk uitgebreid. Een begin werd gemaakt met een nieuwe vleugel waardoor de beschikking zal worden verkregen over ruimere zalen voor de vrouwelijke patiënten en een aantal klaskamers.

De Melaatseninrichting „Zaquito" werd geheel gemoderniseerd. De oude gebouwen werden omgebouwd tot een modern ingerichte keuken met bijvertrekken, waskeuken enz. De patiënten hebben thans ieder de beschikking over een keurig, fris kamertje met eigen bad en W.C., terwijl geheel de omgeving door aanleg van bloemperken en wandelpaden van aanschijn veranderd is. Het Dames-Comité, de Koningin Emmastichting, dat tot doel heeft het lot dezer ongelukkigen zoveel mogelijk te verzachten, heeft zeer mooi werk verricht.

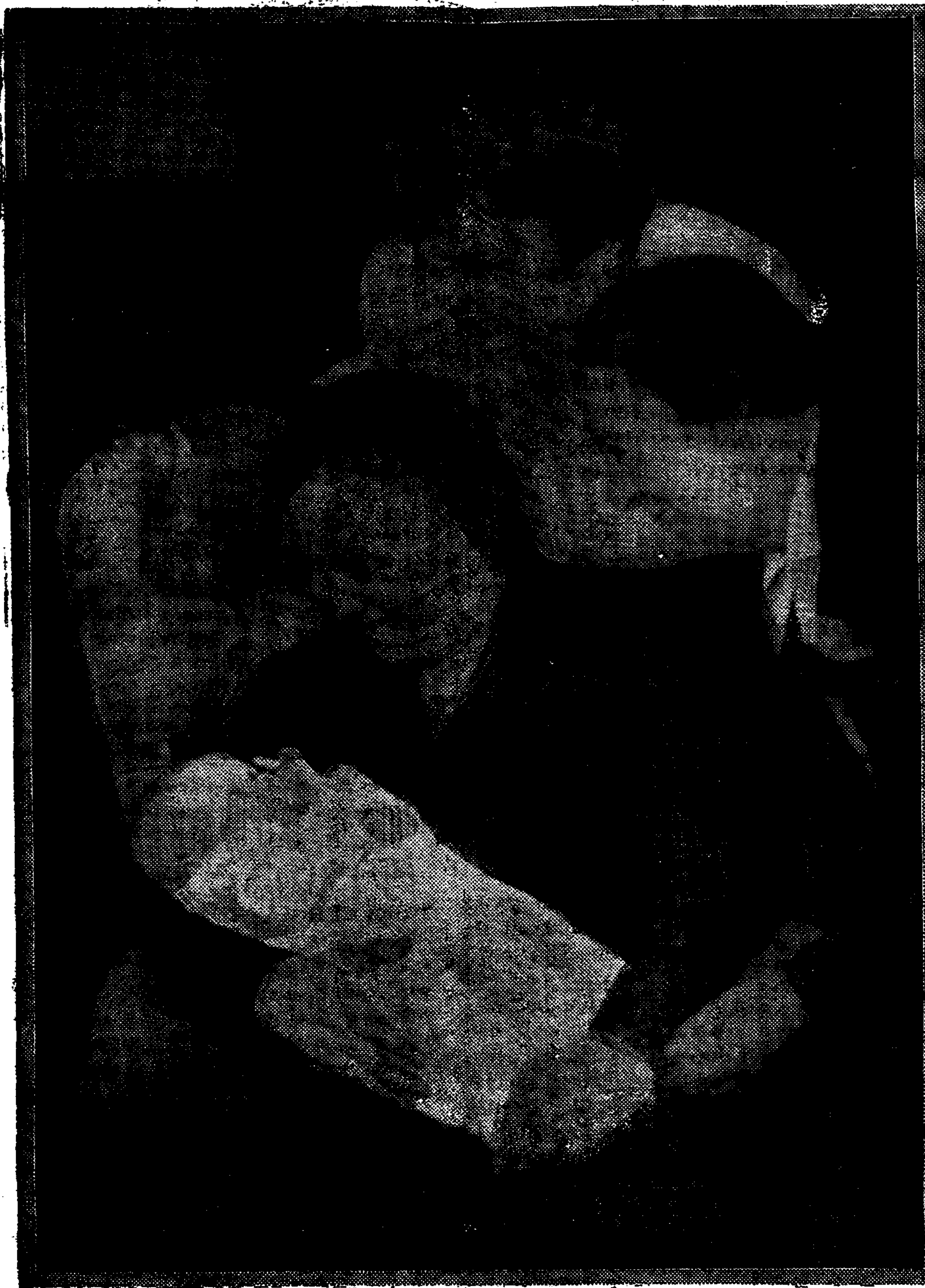
5. Aantal doopsels: 2.699 aan kinderen, 26 aan volwassenen, totaal 2.725.

Aantal vormsels:	1.3[illegible]3.	
„	1ste H. Communies:	1.765.
„	Paascommunies:	40.229.
„	H.H. Communies:	897.477.
„	Huwelijken: 548.	
„	Schoolgaande kinderen:	
	MULO. ULO en LO:	11.040
	Bewaarscholen:	1.283
	Totaal:	12.323
	Ambachtsonderwijs:	
	Amb.-sch. St. Jozef	107
	Scherpenheuvel	49
	Totaal	156

Een zwakkeling let altijd op een ander, een karakter let op zichzelf.

Een welbewaard stilzwijgen betekent ooit veel meer dan een lang betoog.

Het is veel erger éénmaal iemand, die werkelijk aan het verhongeren toe was, te hebben afgewezen, dan tienmaal iets te hebben gegeven aan een onwaardige.

H.K.H. PRINSES BEATRIX OP DE ARMEN VAN HAAR GROOTMOEDER KONINGIN WILHELMINA, TERWIJL H. K. H. PRINSES JULIANA EN PRINSES ARMGARD GLIMLACHEND TOEZIEN.

(Opname van Z.K.H. Prins Bernhard.)

Het geheim van techniek--beschaving en cultuur.

Het is het pijnlijk geheim — zegt de nieuwe hulpbisschop van Veszprém, de bekende Mgr. Tihamer Toth, van de geschiedenis der mensheid, dat de mens altijd heeft gewerkt aan de verbetering en vergemakkelijking van zijn aardse leven en dat het resultaat steeds is geweest, dat het leven nog slechter en moeilijker werd.

Wat wij ook hebben uitgevonden, in welke technische of economische vraagstukken wij ook vooruitgingen, er ontstond steeds een nieuw juk, een nieuwe grens, een nieuwe last, een nieuwe zorg. Uit alle wensen, die in vervulling gingen, werden nieuwe wensen geboren. Wij gingen minutieuzer waarnemen, onze wegen werden beter afgebakend, onze onderzoekingen grondiger, maar tegelijk daarna zijn wij klein en pedant geworden en staan wij vermoeider tegenover de grote, omvangrijke vraagstukken.

Wij zijn rijker in wetenschap geworden —zegt mgr. Tóth — maar armer in wijsheid; rijker in techniek, maar armer in ethiek; rijker aan genotsartikelen, armer in geluk; rijker aan gemak, armer aan rust. Wij hebben de afstand tussen verre werelddelen verkleind, maar mensen, volken en rassen, die bij elkaar horen, hebben wij van elkander afgesheurd.

In ons herhalen zich de pijnen van Prometheus, die volgens de Grieken de eerste grote uitvinder was: hij stal het vuur van de hemel en legde daarmee de grondslag voor de culturele activiteit van den mens. Prometheus wilde iets goeds, maar zijn daad werd voor hem een vloek, omdat de verplichte piëteit en eerbied er aan ontbraken.

Het is het van God verkregen recht van den mens de natuurkrachten te beheersen, maar wij moesten ons niets inbeelden. Wij moesten er meer van overtuigd zijn dat wij de krachten der wereld wel mogen leiden, maar dat wij er niet de meesters van zijn. Als de mens dat vergeet, rolt er een vernietigende lawine van de bergen, schiet er een bliksemschicht uit de hemel, overschrijdt de zee haar grenzen of beweegt zich plotseling de aarde en eerst bij het graf der duizenden doden erkennen wij weer de vergeten waarheid, dat deze aarde niet ons eigendom is, niet ons laatste vaderland, maar dat wij slechts huurders zijn, zolang als de Huisheer ons duldt.

De technische uitvindingen zijn plotseling in massa over de mensheid gevallen en de mensheid, daarop niet voldoende voorbereid, zag geen kans deze tot heil van haar zelf in haar leven in te passen. De mens zag in de machine alléén: de mogelijkheid om snel rijk te worden. In de jacht naar het geld wisselde hij het doel met de waarde en hij vergat, dat de machine er slechts was om de mensheid te dienen. In plaats daarvan is de mens in dienst van de machine gekomen. Het gevolg daarvan is het pijnlijke feit, dat de civilisatie zich duizelingwekkend ontwikkelde, maar de cultuur daarmee geen gelijke tred hield, want deze twee zijn niet hetzelfde.

De uitvinding der vliegmachine was civilisatie; maar om deze vliegmachine niet te gebruiken voor moord en brandstichting maar voor een verheven doel n.l. om de mensen dichter bij elkaar te brengen, daarvoor is cultuur nodig. Iedere nieuwe machine, ieder nieuw spoornet, iedere nieuwe electrische centrale, iedere nieuwe fabriek betekent slechts civilisatie, maar het doel waarvoor wij deze gebruiken, hangt van onze cultuur af.

Er zijn gapingen in onze cultuur, de mens heeft gemeend, dat de voortgang der techniek zijn grootste geluk was. De godsdienst had hij niet meer nodig. Maar cultuur zonder godsdienst is hetzelfde als een vierkante cirkel. Als wij de godsdienst van de cultuur uitsluiten, maken wij de bodem der cultuur dor en onvruchtbaar. Een godsdienstige wereldbeschouwing is het cement der cultuur en daarom kan de hedendaagse cultuur het leven wel gemakkelijker maken en verfijnen, maar kan zij niet de diep in de ziel sluimerende, edelste rechten bevredigen. Bij het ontdekken en aanvaarden der natuurkrachten voldoet de mens slechts aan de opdracht, die hij van God gekregen heeft, maar hij moet de juiste volgorde niet omdraaien. Het record der techniek heeft dán slechts waarde, als zij gericht is op de zedelijke cultuur, de geest, de deugd en de ware menselijkheid.

Wij moeten gaan inzien, dat wij geen rijk voor de mensen kunnen stichten buiten het rijk van God. Wij moeten gaan inzien, dat techniek en wetenschap nog geen cultuur zijn, maar slechts een deel daarvan. Zij zijn even bruikbaar voor het goede als voor het slechte. Wat de cultuur begrenst, woont in het hart en in de ziel, in edele gevoelens en in het beheerste instinct.

De grootste macht in de wereld is niet de electriciteit, maar het geloof. De waardevolste energie der wereld is niet de electriciteit, maar de liefde, het grootste ideaal van den mens is niet een bokskampioen, maar een heilige; de verhevenste schat van den mens is niet de machine, maar de ziel. U ziet, zo besluit de Bisschop, dat Europa reeds lang op de verkeerde weg is.

Hollandse zakelijkheid en nuchterheid.

Prof. Dr. B. H. Molkenboer, welbekend om zijn Vondelkennis, blijkt een niet minder goed inzicht te hebben in de „Hollandse" (met opzet schrijven wij niet „Nederlandse") mentaliteit. Op een even van geest sprankelende als rake wijze hekelt hij die typisch „Hollandse" geestesgesteldheid, welke aan Holland die aparte trek geeft van de in haar overdrijving, wel eens hatelijke en alle levensopgewektheid dodende, nuchtere zakelijkheid. Het onderstaande troffen wij aan in het Ned. Studieblad.

„Speculatief en aandoenlijk zijn wij, ook voor ons eigen bewustzijn, slechts in zeer geringe: practisch en reëel in opvallend hoge mate. Wij bekommeren ons zelden om een denkbeeld als denkbeeld, maar doorlopend om het denkbeeld als bruikbaarheid. Niet zozeer wat waar is interesseert ons, nog minder het schone, maar boven alles wat bruikbaar, goed en voordelig is. Een nieuw idee loopt ten onzent de grootste kans, niet op zijn innerlijke, maar enkel op zijn uiterlijke waarde te worden getoetst. Wij onderzoeken minder, hoe een slagwoord, dat de markt beheerst, ontstaan is en welk intrinsiek gehalte het bergt, dan wat het voor ons persoonlijk kan opleveren, hoeveel er mee te „verdienen" valt.

Het is de gewoonste zaak van de wereld, dat een Hollander (en laat ons zijn belangstellende vrouw niet vergeten!), zelfs bij een geschenk vraagt hoeveel het gekost heeft, hoewel hij daarmee een treffend spreekwoord van zijn eigen paardenmarkt verloochent. De prijs van iets moois schijnt voor een echten Hollander belangrijker dan het mooie zelf. Gewoonlijk rijst of daalt zijn appreciatie vrijwel automatisch met de vele of de weinige guldens, die er voor zijn neergeteld. De kunsthandeld bijvoorbeeld kan het getuigen, dat voor vele landgenoten, die zich „artistiek" willen inrichten, de aesthetische waarde van een schilderij met de commerciële op en neer gaat. De duurste smakeloosheid heet bij ons gemakkelijk mooi of nog liever „schitterend", maar boven het alleen maar zinrijk opgebouwde en eenvoudig gekleurde voelt het snobisme van den „zakelijken" Hollander zich financieel en dus artistiek verheven.

Van spreekwoorden en aforismen gesproken!

Den Hollandsen zakenman liggen er enige op de lippen bestorven, of het eeuwige waarheden zijn. In hun zeer betrekkelijke waarde openbaren ze alleen het karakter van hem, die ermee schermt als met axioma's. „Zaken zijn zaken" is wel het meest afdoende en onweersprekelijkste van deze waarheden als koeien. Er is tegelijk iets ernstigs en bijna plechtigs aan, dat door het lichtelijk grappige „Zaken gaan vóór het meisje" wel enigszins geneutraliseerd wordt, maar daardoor ook zoveel tastbaarder de prozaische zijde van onze over alles triomferende zakelijkheid bloot geeft. Dat deze zegswijzen, die met méér ernst gebezigd worden dan alleen maar bij manier van spreken, in minder beschaafde kringen vaak worden aangescherpt tot beslissende troeven als „Wat koop je ervoor?" „Eet er maar eens van" en vooral dat topwoord van de Nederlandse kxenterigheid „Voor wat, hoort wat!", maakt voor ons de zelfspiegel nog pijnlijker en beschamender.

Een Hollander is een zakenman en een zakenman spreekt over „zaken" is eigen-

lijk het alleen serieuze, in elk geval het voornaamste dat zijn volle aandacht spant.. De „zaken" regelen zijn nachtrust, bepalen zijn humeur, beinvloeden zijn gezondheid. In menig huisgezin leest men de toestand van de „zaken" uit de heersende stemming af, als van een thermometer. Als vader tegen het middagmaal met een stroef gezicht van kantoor komt, moeten de kinderen zwijgen om de alles zeggende reden, dat vader „zaken" heeft „aan zijn hoofd". Niemand beweert dat de man gedachten heeft in zijn hoofd, maar iedereen ziet, met eerbied, dat hij „zaken" heeft, „zaken áán zijn hoofd". Als een grauwe wolk hangen ze om zijn voorhoofd zoals bij den Zeus van Otricoli die kwaad was.

Natuurlijk eert die barre zakelijke ernst den Hollandsen huisvader, omdat de zorg voor zijn gezin eruit spreekt. Het pleit voor zijn verantwoordelijkheidsbesef, dat hij de beslommeringen van zijn kantoorstoel niet aan de deur van zijn huiskamer van zich afschudt. Daar is hij te degelijk, te zakelijk voor. Maar zou die eeuwige zakelijkheid ook niet samenhangen met typisch gebrek aan abstractievermogen? Wordt de fleurige levenskunst door de dorre boekhoudersfilosofie niet doodgedrukt? Is de onmacht om zich uit de greep van de cijfers naar de wereld der ideeën te ver- Soms schijnt 't inderdaad alsof de gezonde hersens van den Hollandsen zakenman ijzervast op sommen en getallen gedetermineerd zijn. Als ze niet over „zaken" denken dan valt er niet meer te denken. Het voedsel van zijn denkorganen bestaat uit cijfers en alleen uit cijfers. Daarvoor is hij op school door dr. Cijfer opgevoed. De zogenaamde hersen-gymnastiek van de eindeloze rekenlessen is verkeerd uitgekomen. Hij is er door aan rekenen verslaafd. En als geboren Hollander weinig gesteund door hoger idealisme, groeide hij uit tot den zakenman, dien wij nu in hem bewonderen en — schuwen.

Geen wonder dat de geestescultuur van historisch besef, litterair genot of aesthetische beleving hem koud laat, ja nauwelijks voor hem bestaat, Het enige boek dat hij leest is zijn grootboek en misschien, Zondags zijn kerkboek. De krant kijkt hij door en alleen de beursnoteringen onthoudt hij. In de trein is zelfs een brochure hem te veel bagage. Hij suft, cijfers en praat met bekenden en onbekenden over „zaken". Alle Hollandse zakenmannen praten in alle treinen en in alle wachtkamers over „zaken". „Zaken" zijn „orders", „kwaliteiten" en „verdienen". Dat al deze woorden in hun mond een zuiver mercantiele en vaak gedevalueerde betekenis hebben gekregen, merken zij niet en hindert hen niet. Ze jong leren ermee als met de enige gegevens voor een normaal gesprek. Wat wordt er in hun jargon tegenwoordig al niet „verdiend"? Iedere winst die hoe ook gemaakt wordt heet „verdiend". Wie een kwartje uitspaart, heeft een kwartje „verdiend". Het eerzame begrip van „geld verdienen" heeft, samengeperst in het radde woord „geldverdienen" een materialistische betekenis gekregen en geldt voor de samenvatting van de hoogste levenswijsheid.

Als er levenswijsheid aan ten grondslag ligt dan uitsluitend de bedenkelijke levenswijsheid die geopponeerd is aan het onaantastbare woord, dat „de mens niet leeft van brood alleen". Wie dit vergeet, komt er gemakkelijk toe de hogere en diepere betekenis van „ons dagelijks brood" weg te materialiseren. Hij kán niets anders meer. want hij is, zoals een groot denker het plastisch uitdrukte: submersus in materia, geheel in het stoffelijke ondergedompeld.

Het zou een grote onrechtvaardigheid zijn, na deze boutade niet toe te geven, dat tal van Hollandse zakenmensen de fatale zuigkracht van het zakenleven zelf bekennen en betreuren. Die tegen de druk van hun eindeloze rekenkundige denkvormen de verpozing zoeken van intellectuele bezigheid of artiststieke belangstelling. Die na de droge tweebak van hun cijfersbroeikas snakken naar de koele bronnen van levend water, dat stroomt voor ieder die het zoeken wil. Een der opmerkelijkste verschijnselen van onze Nederlandse beschavingsgeschiedenis lijkt mij het feit, dat zovele woordvoeders en bevorderaars van die beschaving uit zuiver zakelijke kringen zijn voortgekomen. Onze grootste dichter is voor de handel grootgebracht en verkocht, tussen het schrijven van zijn Palamedes en Gysbreght door, zijden stoffen en kousen. Jan Vos zette ruiten in, maar beheerde tegelijk de Schouwburg en publiceerde gedichten. Antonides bediende een apotheek; Huibert Poot was een boer; Spinoza lenzenslijper. Nader aan onze tijd vinden wij den jongen Alberdingk Thijm in een conservenwinkel, den rijpen Potgieter aan de beurs, Eduard Brom op zijn verzekeringskantoor en Stijn Streuvels in een dorpsbakkerij. En nu spreken wij nog niet eens van de Nederlandse zakenmensen, die, hoewel zelf niet artistiek of litterair begaafd, als echte Mecenaten toch de vaderlandse kunst en cultuur op onbekrompen wijze hebben bevorderd."

ALGEMEEN POLITIEK OVERZICHT

Een der merkwaardigheden van onze moderne tijd is de terreur. In Palestina is deze reeds maanden bezig, met telkens enkele hoogtepunten. Vooral in de havenplaats Haifa vallen de slachtoffers. Daar werd dezer dagen weer een bom geworpen, welke aan niet minder als 42 mensen het leven vroeg, hoofdzakelijk Arabieren. Maar toch ook elders overal op het platte land leest men van overvallen, waarbij doden vallen. Verder werden er uit genoemde plaats alleen 9 brandstichtingen vermeld. Engeland staat hier voor een moeilijk probleem om twee rassen, de Arabieren en Joden tevreden te stellen, die beide menen uitsluitend rechten te hebben over het vroegere beloofde land.

Van terreur kan ook gesproken worden in de nationalistische beweging op Porto Rico. Daar is nog niet zo lang geleden de Amerikaanse politiepresident doodgeschoten en Maandag bij gelegenheid van de 40 jarige herdenking, dat de eerste Amerikaanse troepen waren geland, was er een aanslag beraamd op den Gouverneur, die zelf ontkwam. Twee personen echter werden gedood en 20 gewond, waaronder de president van de kamer der vertegenwoordigers en voorzitter van de kamer van koophandel.

In Spanje is de laatste dagen de strijd weer heviger . Aan het Estramadura front schijnt Franco een grote overwinning te hebben behaald met enkele duizende krijgsgevangenen, terwijl aan de Middelandse zee in zware gevechten de Republikeinen de overhand hebben behouden, maar ten koste van grote verliezen. Merkwaardig dat we hier vooral lezen van het optreden van Italiaanse artillerie en Italiaanse infanterie. En toch hebben de mogendheden een overeenkomst gesloten voor het terugtrekken uit Spanje van vreemde vrijwilligers. We denken dat dit gebeuren zal, wanneer de burgeroorlog is afgelopen!

Die arme Italianen worden maar naar het buitenland gestuurd; maar die thans naar Duitsland zullen gestuurd worden, zijn en in zekere zin nog beter aan toe. Om de as Rome Berlijn te versterken, zullen er uitwisselingen plaats hebben tussen de fascistische militie en de Hitler's stormtroepen.

Verder zijn er in de laatste dagen heel wat besprekingen gaande.

De Amerikaanse Minister van Financiën Morgenthau is naar Frankrijk om daar financiele regelingen te treffen met Engeland en Frankrijk in zake de monetaire politiek van deze drie landen en de stabilisatie van de geldswaarde.

Dan wordt er druk gesproken tussen Duitsland en Engeland over de Sudeten-Duitse kwestie, die blijkbaar nog niet vlotten wil. De Duitse gezant in Londen heeft erover gesproken in „een afscheidsvisite voor een lang verlof". Voorzeker een merkwaardige politieke formulering. Doch ook de Engelse gezant in Berlijn heeft er zich de laatste dagen mee bezig gehouden en last not least is de persoonlijke adjudant van Hitler Weidemann reeds voor de tweede keer in Londen.

Die Sudetenkwestie is voor alle mogelijke partijen een nachtmerrie.

Wel het ergste is, dat het overdreven nationalisme zelfs scheiding teweeg brengt tussen de Duitse en Tsjechische Katholieken. Wel waren de betrekkingen nooit bijzonder hartelijk, maar in de laatste tijd begint het op vijandschap te gelijken, terwijl de verdeeldheid zich ook ook tot de geestelijkheid uitstrekt. Zo is bijv. Mgr. Hilgenreiner een voorstander van de Anschluss bij het Derde Rijk, waartegen tijdens een onlangs gehouden predicatie de Tsjechische Pater Basilius Lang in ongezouten bewoordingen opkwam.

Op voorstel van Mgr. Hlinka werd tijdens een conferentie der geestelijkheid van het district Liptau een schrijven tot het episcopaat gericht, waarin gewezen werd op de politieke agitatie van sommige geestelijken en de grote gevaren welke daaruit voortkomen.

Dat de Sudeten-Duitsers in grote meerderheid Katholiek zijn blijkt uit de volgende cijfers, die wij in de „Tijd" aantroffen:

Van de 1.800.000 zielen, die het bisdom Leitberitz telt, zijn twee-derden Duitsers en een derde Tsjechen. Het bisdom heeft 1.400.000 katholieken, waarvan er 1.100.000 Duitsers zijn. Verder wonen er in genoemd bisdom nog 100.000 Duitsers, waarvan ongeveer 50 procent protestant is of tot de Oud-Katholieken gerekend [illegible] tot geen enkele godsdienst behoort. Het aartsbisdom Praag heeft een bevolking van 2.800.000 inwoners, waaronder 1.900.000 katholieken, waarvan 600.000 Duitsers. Bovendien zijn er nog 70.000 niet-katholieke Duitsers. In Praag zijn verder 140.000 godlozen, doch hieronder zijn slechts enkele honderden Duitsers. Op de 1.600.000 zielen, die het Bisdom Budweis telt, zijn 336.000 Duitsers; op een totale bevolking van een millioen katholieken telt men 330.000 Duitsers, Van de 1.600.000 zielen, die het bisdom Königgratz telt, zijn 15 procent Duitsers, die bijna allen zonder uitzondering tot de katholieke godsdienst behoren. In de beide Moravische bisdommen Brünn en Ollmütz is ongeveer 94 procent katholiek. Onder 18.000 personen zonder godsdienst zijn nauwelijks 900 Duitsers. Onder de Sudeten zijn ongeveer 30 Orden en Congregaties van mannelijke religieuzen werkzaam: 500 leden dezer Orden en Congregaties zijn Duitsers.

Tot zover de „Tijd", die hieraan o.m. de volgende opmerking toevoegt:

„Men vraagt zich onwillekeurig af, of de leiders der Katholieke Sudeten-Duitsers niets geleerd hebben door en van de gebeurtenissen in het Saargebied en in het voormalige Oostenrijk, de huidige „Ostmark", waar niettegenstaande de zozeer tegemoetkomende houding van het Episcopaat het nationaal-socialisme zijn anti-Christelijke wereldbeschouwing aan de geesten opdringt. Ook in Tsjecho-Slowakije leven de Sudeten-Duitsers thans in de waan, dat opname in het kader van Groot-Duitsland de Rijksregering gunstiger zal stemmen ten opzichte van het Christelijke volksdeel. Het overdreven nationalisme heeft de Sudeten-Duitse katholieken zodanig verblind, dat zij het gevaar, dat hun geloof van de zijde van het moderne heidendom dreigt, niet meer zien. En waar men het vaag bespeurt, dringt men dit gevaar naar de achtergrond."

Of het inderdaad waar is, dat de Katholieke Sudeten-Duitsers in grote meerderheid voor een Anschluss zouden zijn, kan moeilijk worden beoordeeld. Gelukkig is deze quaestie van de baan. Als het thans de Tsjecho-Slowaakse regering nog gelukt door wijze gematigdheid en doeltreffende verbeteringen in de positie der minderheden de verhitte gemoederen te kalmeren, dan kan er wellicht een betere toekomst voor Tsjecho-Slowakije aanbreken. Zwitserland vormt het voorbeeld van een land, waar verschillende rassen vreedzaam samenwonen en ook in België wordt de toestand voortdurend draaglijker, zodat zelfs de politieke eenheid onder de Katholieken kon worden hersteld.

Zo is het ook te hopen, dat in Tsjecho-Slowakije spoedig een einde komt aan de broederstrijd, welke zoals boven werd geschetst, een allesbehalve verheffende indruk achterlaat.

De eerste plicht van het geluk, is het leed van anderen te eerbiedigen.

UIT DE INTERNATIONALE PERS.

HOEVEEL KATHOLIEKEN ZIJN ER?

In het bekende tijdschrift van de Duitse Provincie der Paters Jesuieten „Stimmen der Zeit" schrijft Pater Jacob Overmans S.J. een belangrijk artikel over het aantal katholieken der gehele wereld, vanaf de stichting der Kerk tot op de huidige dag.

Bij het einde van de eerste eeuw onzer Christelijke jaartelling had de Kerk nog [illegible] tot meerdere tienduizenden gestegen en bij het einde van de derde eeuw bedroeg het aantal katholieken ongeveer twee millioen. Omstreeks het jaar 400 was de bevolking van Europa tengevolge van de vele oorlogen sterk gedaald, en het aantal katholieken was slechts zeer langzaam toegenomen. In die jaren varieerde het aantal katholieken tussen de 4 en de 6 millioen.

Rond het jaar 500 was het aantal tot 7 millioen gestegen en omstreeks 600 bedroeg het aantal katholieken hoogstens 8 millioen. Tot het jaar 700 is dit cijfer weinig veranderd, daar het aantal katholieken in Noord-Afrika tengevolge van de verovering door de Arabieren zeer sterk terugliep, terwijl daartegenover de Katholieke bevolking van Frankrijk toenam. In de achtste eeuw veroorzaakte de bezetting van Spanje door de Moren slechts een geringe daling van het aantal daar woonachtige katholieken. In Midden- en Oost-Europa was het aantal katholieken sterk gestegen, zodat rond het jaar 800 het aantal katholieken zeker meer dan 10 millioen bedroeg.

Omstreeks het jaar 1000 steeg dit cijfer tot 15 millioen, hetgeen een zeer groot percentage is, wanneer men bedenkt, dat Europa destijds hoogstens 18 millioen inwoners telde.

Thans is de Katholieke Kerk over de hele aarde verdeeld en reeds jarenlang de talrijkste van alle godsdienstige groepen. Volgens de statistiek van pater Herman Krose S.J. bedraagt het aantal katholieken ruim 400 millioen; de daaropvolgende grootste groep behoort tot de Islam, die 306 millioen aanhangers telt. Het aantal Boedhisten, dat vroeger reeds overschat werd, bedraagt in werkelijkheid niet meer dan 221 millioen. De schismatieke kerken van het Oosten hebben in totaal 163 millioen aanhangers.

Het protestantisme, verdeeld over meer dan 100 secten, telt in totaal 207 millioen volgelingen.

HET GROOTSTE RELIGIEUSE MONUMENT TER WERELD.

In een der armste prochies van Frankrijk is men bezig met de bouw van het grootste religieuse monument ter wereld. Het landelijke Franse dorp dat weldra wereldberoemd zal zijn, draagt de naam van „Le Mas-Rillier" en ligt dichtbij Miribel op 15 km. afstand van Lyon

Vanaf 1913 is deze parochie tengevolge van gebrek aan priesters vacant geweest: in 1931 werd Abbé Thomas tot pastoor benoemd. Toen hij bezit nam van zijn kerk bleek het houten altaar in geheel vervallen staat te verkeren. De Communiebank van gegoten ijzer was geheel geroest en niet meer te gebruiken en zo was het ook met de overige voorwerpen voor de eredienst bestemd, gesteld. Van godsdienstig leven was in de parochie vrijwel geen spoor meer overgebleven.

Maar de nieuwe pastoor liet zich niet ontmoedigen. Hij begon een noveen ter ere van de Onbevlekte Ontvangenis en na drie dagen zond een inwoner van Lyon hem reeds 200 francs.

Weldra was er een nieuwe communiebank en op een prachtig altaar verrees een groot beeld van het H. Hart, terwijl een Kerkelijke Broederschap werd opgericht, met goedkeuring van den Bisschop van Belley en van den Aartsbisschop van Bourges, onder de bijzondere zegen van den H. Vader.

Er kwamen pelgrims naar Le Mas Rillier, die biddend en zingend de heuvelrug beklommen en de kleine parochie die 188 jaar zonder herder was werd een genadeoord voor vele pelgrims.

Om zijn werk te bekronen heeft Abbé Thomas nu een plan ontworpen — en met de uitvoering is bereids een aanvang gemaakt om in zijn parochie het grootste religieuse monument te bouwen van heel de wereld.

In Ras Millier bevond zich reeds een oud fort dat de Rhône-vallei beheerst en dat volgens de mening van den historicus Th. Laurent dateert uit het jaar 58 vóór Christus na de grote overwinning van Julius Caesar op de Zwitsers.

Op de ruines van dit fort zal een monument verrijzen van O. L. Vrouw van het H. Hart, dat het grootste religieuse monument zal zijn van heel de wereld.

Duizelingwekkende cijfers.

Het monument, waarvan het voetstuk als kapel dienst zal doen, krijgt de indrukwekkende hoogte van 33 meter.

We laten hieronder nog enkele cijfers volgen, die enig beeld geven van de geweldige omvang van dit monument. Het beeld alleen reeds zal een gewicht hebben van 450.000 kg. en wanneer men hierbij rekent de fundering, het voetstuk, dan krijgt men het fantastische cijfer van 1.500.000 kg. Er zullen 655 kubieke meter beton en 35.000 kg. staal verwerkt worden.

In het monument wordt een trap aangebracht, die toegang geeft tot het inwendige en bovenste gedeelte van dit beeld: deze trap leidt naar een platform, dat in de aureool die het beeld omringt is aangebracht.

Van hieruit heeft men een prachtig panorama over het Rhône-dal en de Alpen. Het beeld van O. L. Vrouw wordt vervaardigd door den kunstenaar Serraz die ook het beroemde Christus-Koning beeld van Houches op de Mont Blanc heeft ontworpen en het monument van den H. Don Bosco.

Het hele werk wordt uitgevoerd onder leiding van den architect Louis Mortamet door den aannemer Mollo.

In October van dit jaar hoopt men met de werkzaamheden gereed te zijn.

Het plan van dezen eenvoud[igen] Fransen priester moge dan ook al[s] zekere zijde becritiseerd worden, het [...] slagen ervan is in ieder geval een be[wijs] dat er in Frankrijk een nieuwe per[iode] van opbloeiend godsdienstig leven is [...] geluid.

„Wat zullen de mensen wel zegge[n]
Zo hoort men in menig geval;
Slechts weinigen, die er aan denk[en]
Hoe God hen beoordelen zal.

TROPENVRAAGSTUK.

...vele landen komen nog veelvuldige ...ettelijke ziekten voor, die niet al...oor de betreffende landen zelf, noch ... gehele wereld een voortdurend ...r opleveren.

...oor het geweldige wereldverkeer im...s bestaan er geen afstanden meer! ... b.v. ergens in China een epidemie ...rst, kan dit een bedreiging beteke...n zowel voor de Middellandse Zee ge...eden als b.v. voor de streken rondom ... Golf van Mexico.

Het is daarom van het grootste belang, dat het heersen van besmettelijke ziekte in een bepaald land, op een schip enz., direct ter kennis wordt gebracht van alle gezondheids-organisaties in de wereld, opdat zo nodig tijdig maatregelen getroffen kunnen worden.

Het Eastern Bureau in Singapore houdt zich speciaal bezig met het toezicht op de besmettelijke ziekten in de dichtbevolkte Oosterse landen, waar deze ... niet tot de zeldzaamheden behoren. ...ke week geeft zij daartoe bulletins uit ...r de Gezondheidstoestand in het Oos... welke per telegraaf of radio aan ...d bekend gemaakt worden. ...weg één der meest voorkomende ...n, waarmede het Eastern Bureau ... rekening te houden, is de Malaria. ...el het onmogelijk is het aantal ...arialijders vast te stellen, dat jaar...s over de gehele wereld behandeld ...rdt, is het bekend, dat er totaal jaar...s ca. 800 milioen malariagevallen zijn (volgens Prof. Reiner Müller).

Het Eastern Bureau is een stichting ...n de Volkenbond, evenals de Malaria-...missie, welke zich eveneens zeer in...sief met het malariaprobleem en de ...rmede verband houdende kwestie der ...ine-distributie bezig houdt. In een on... gepubliceerd rapport heeft ge... Malaria-Commissie van de Vol...nd als haar mening te kennen ge... dat de aangewezen behandeling ... de Korte Kininekuur is, ...bij gedurende 5—7 dagen 1—1,2 ... Kinine per dag moet worden in...omen, terwijl bij eventuele nieuwe ...ortsaanvallen deze behandeling her...ld moet worden. Ter voorkoming der ...laria beveelt de Commissie een dage... dosis van 400 mg aan, te nemen ...rende het gehele malaria-seizoen. ...t oude, van de Indianen afkomstige ...eesmiddel, is nog steeds het machtig... wapen tegen de grootste plaag der mensheid, de MALARIA.

M. Ned. No. 10.

CURACAO.

S.S. „COSTA RICA".

...et hoofdagentschap van K.N.S. ... ons mede dat het s.s. Costa Rica ...ande Vrijdag 29 Juli om 5 uur des ... naar Europa zal vertrekken via ... aanloophavens zoals aangegeven in „de timetable."

M.S. „SOCRATES".

„Het m.s. „Socrates" wordt aanstaande Donderdagmorgen 28 Juli alhier verwacht, rechtstreeks komende van Europa."

WELGELEGEN, 23 Juli.

Geslaagd voor Examen Tijpen de Jon...dames G. Belloso, L. Cupello, N. ...rksz, E. Fernández, ...

...slaagd voor Examen Franse taal de ...dames E. Fernández, C. Nouel, B. ..., A. Rojas, N. Urdanéta.

MARACAIBO'S EERSTE PARTICULIERE VLIEGMACHINE.

...r. C. C. Ross bracht van Amerika ... nieuwe Silver Cub mee voor privé ge... Chef van verschillende onderne...en in Venezuela en Colombia kan hij in weinige minuten van zijn hoofdkantoor de bijkantoren bereiken. Het toestel gebruikt slechts 3 gallons gasoline per uur.

DEFENSIEAVOND O & O.

Zaterdagavond had in het clublokaal O & O op het Rif een defensieavond plaats aangeboden door het Cur. Vrijwilligerskorps. Medewerkers waren de sportvereniging Thesos en de Mariniers. De avond stond onder leiding van de Commandant der Vrijwilligers, de Heer Winkel die welkom heette en ook de verschillende medewerkers bedankte.

Het was een zeer geanimeerde avond, met een mooi doel.

Naar we vernemen zal hedenavond weder een uitvoering plaats vinden.

SOCIEDAD BOLIVARIANA OP CURAÇAO.

Zondag, de geboortedatum van Simon Bolivar werd op het Bolivarplein het nieuwe Bestuur geinstalleerd van de Sociedad Bolivariana op Curaçao door de vice consul van Venezuela de Hr. J. de J. Sanchez Carreno. Bij deze gelegenheid werd tevens een boom geplant overgebracht uit de patio van het huis, waar Simon Bolivar werd geboren. Z. Exc. Gouverneur Wouters assisteerde bij deze plechtigheid. De Heren J. Sanchez Carreno en C. N. Winkel voerden het woord.

K
KRO
O

Wereldprogramma Via P.C.J. Golflengte 31.28 m. 19.24 — 20.24 Curaçaotijd Zondag, 31 Juli 1938.

1. Wilhelmus — Opening
2. Gramofoonmuziek
3. „Wereld-Apostolaat"
4. Gramofoonmuziek
5. De Wereld in Vogelvlucht en Berichten Van en Voor de Missiepost door Paul de Waart
6. Eventuele Actuele Aetherflitsen en Vaderlandse Kroniek
7. Sluiting.

Koloniale uitzending van K.R.O. Via P.H.I. op Golflengte 25.57 M. 9 — 10 uur Curaçaotijd.

1. Gramofoonmuziek
2. De Missie-Interacademiale
3. Gramofoonmuziek
4. De Wereld in Vogelvlucht en Berichten Van en Voor de Missiepost door Paul de Waart
5. Sluiting.

ARUBA TEVREDEN.

De Arubaanse pers van Zaterdag l.l. is begrijpelijkerwijze een en al tevredenheid. Het welkom aan Z. Excell. den Gouverneur, die dezer dagen naar Aruba is, was dan ook 'n bijzondere welkom. Maar het is niet alleen de haven, die komen zal; ook de wijze waarop thans O.W. de reinigingsdienst aanpakt, stemt tot lof.

HET BEGIN DER INDISCHE KATHOLIEKE PARTIJ.

Nu in Curaçao de katholieke partij nog niet op de helft van het eerste lustrum is, heeft deze partij in Indië reeds, het ... overname van de rede van Mgr. Willekens over katholieke politiek. Zeer leerzaam is verder voor onze katholieken, die nog aan het begin staan van een katholieke partij, de herinneringen, welke de eerste Voorzitter Ir. L. J. M. Feber, oud-lid van de Tweede Kamer en thans wethouder in Den Haag, aanhaalt in het jubileum-nummer van „De Nieuwe Tijd":

Een goed begin is het halve werk. Een moeilijk begin is de oprichting van de I.K.P. zeker geweest; of het een goed begin was, zij aan anderen ter beoordeling overgelaten; in ieder geval is er nadien zó machtig hard gewerkt, dat wie het begin als het halve werk ... richters te gul zou bedelen met waardering.

Maar met dat al was het begin moeilijk; de meerderheid van de Indische Katholieken was niet bepaald belust op bemoeienis met de politiek, waarschijnlijk omdat zij zich niet bewust was, dat de politiek zich met hèn bemoeide. Voor Indië was de politiek in die dagen iets nieuws, een soort overwaaisel uit het moederland, om niet te zeggen de bezoeking. Een kwade faam van minder constructieve strijd, van partij-belang-bovenalles ging haar vooraf. Ook werkte wat het politieke leven in Indië toentertijd te zien gaf, niet onder alle opzichten animerend en verhelderend. Oprichters van de I.K.P., die zich die lang vervlogen dagen herinneren, zullen achteraf verontschuldigingen genoeg vinden voor het gebrek aan animo, om niet te zeggen de stille tegenstand, waarmee zij hadden te kampen; er is thans niet het minste gevaar in gelegen dit openlijk uit te spreken, nu de aanvankelijke misverstanden volledig van de baan zijn.

De meerderheid der Katholieken dan, was volstrekt niet gespeend van het nodige besef harer sociale plichten; zij gaf daarvan blijk door velerlei vormen van sociaal werk, dat, gezien den aard van de tijd en 's lands gesteltenis, er wezen mocht. Zij trachtte onder dit opzicht naar vermogen te doen wat haar hand te doen vond in eigen kring. In eigen kring — want de mentaliteit van de meerderheid, hoe gezegend ook met goede sociale kwaliteiten, was meer ingesteld op een onderonsje dan op optreden naar buiten, laat staan op politieke strijd. Men twijfelde, op zijn minst genomen, aan eigen strijdkracht en strijdbaarheid; velen waren bang met het bedrijven van politiek niets te zullen bereiken dan het in het geweer jagen van kwalijk gezinde tegenkrachten.

Anderen zagen de verhoudingen anders; en zij hebben blijkbaar goed gezien. Zij mochten desnoods zo critisch wezen als ze wilden, zij zagen het instellen van Indië's eigen staatkundig leven. Zij waren zich bewust van het begin van de staatkundige ontwikkeling, waardoor in steeds toenemende mate over Indië zal worden beslist in en door Indië zelf. Voor wie zijn tijd verstond, was er geen twijfel mogelijk, of het ging om de grondslagen van het nieuwe Indie, om de grote lijnen van zijn toekomstige structuur, waarbij de diepere beginselen in het geding zouden komen. De I.K.P. was nog geen paar jaar oud of dit inzicht en deze verwachting waren door de feiten bevestigd.

Ik kan niet zeggen, dat deze overwegingen destijds gemeengoed waren en dat zij bij het oprichten van het vaandel de menigte der Indische Katholieken te hoop deden lopen. Achteraf waag ik het er op, openlijk te bekennen, dat de partij aanvankelijk meer van een club had dan van een partij. Trouwens, een massa-organisatie was om begrijpelijke redenen uitgesloten; het ware onwezenlijk en onvruchtbaar geweest zijn werkzaamheid op een dergelijke ijdele illusie te richten.

De oprichters stichtten een organisatie, ... in elkaar zat; zij ontwierpen een program, ter verklaring tegenover de buitenwereld èn — en dat was al dadelijk van niet gering belang — als grondslag van verstandhouding en samenwerking met de Rooms-Katholieke Staatspartij. Zij schiepen een schema, een apparaat. Zij, die na hen kwamen, hebben er een levende partij van gemaakt, met een sterke positie in de Indische samenleving; zij zijn er in geslaagd bezieling te wekken, een toenemende schare van getrouwen mobiel te maken, die het apparaat der partij met succes hanteren, zowel in als buiten de vertegenwoordigende colleges. Zij ondervonden de tegenstand, die nu eenmaal van nature bij de politiek behoort; zij verwierven de waardering, die alleen wordt afgedwongen door respectabel, opbouwend werk.

Niemand kan het iedereen naar de zin maken; er is ons geen politieke partij ter wereld bekend, waarin zich de critiek niet laat gelden — tenzij dan zekere groeperingen, waarin de geheven hand blijkbaar het denkend verstand heeft vervangen. De I.K.P. is het middelpunt geweest van meningsverschillen; maar verouderd als ze zijn, ontdaan van alle actualiteit, zijn ze geen aandacht meer waard. En dit te minder, nu het heden en de toekomst een ieder opvorderen tot eensgezinde samenwerking. Deze aanbeveling gaat mij te vlotter af, nu het partijleven de onmiskenbare tekenen vertoont van een krachtig stuwende leiding — waarvoor de oprichters niet anders dan dankbaar kunnen zijn.

HET ASCHEID VAN DEN HEER MOLENKAMP.

Vrijdag met het S.S. Costa Rica gaat nog betrekkelijk onverwachts de Heer Molenkamp Directeur van 's lands radio en telefoondienst ons gebiedsdeel verlaten om in patria van zijn welverdiend pensioen te gaan genieten.

We wisten dat de Hr. Molenkamp aan zijn pensioen was; we wisten ook dat hij erover dacht om zijn pensioen te nemen; maar ambtenaren die een 26 jarige Curaçaose dienst erop hebben zitten, ziet men maar niet zo een twee drie vertrekken. Dat kost wat en dat heeft men kunnen ondervinden, wanneer men het afscheid van den Heer Molenkamp heeft medegemaakt, dat Maandag plaats had in de studio van de Curom.

Wanneer we het levenswerk van den Hr. Molenkamp overzien, dan kunnen we zeggen dat hij geluk heeft gehad, maar hij heeft dat geluk ook verdiend. De Heer Molenkamp kwam in 1912 hier ten dienste van de radio. Curaçao was toen niets; maar ook de radio was nog niets. Deze kreeg zijn grote vlucht eerst door verschillende ontdekkingen tijdens en na de oorlog; en Curaçao eveneens al was dit om een andere reden. Hoe weinig de radio nog was, bleek wel dat Curaçao de eerste dagen van de oorlog er niet achter kon komen, of Nederland nu werkelijk in oorlog was, zoals de Franse telegraaf berichtte.

Maar er kwamen nieuwe uitvindingen, die de Hr. Molenkamp hier moest gaan toepassen en met succes. We herinneren ons nog de avond in 1926, dat H.M. de Koningin voor het eerst Curaçao zou toespreken en hoe wij blij waren, dat we even een woordje mochten opvangen en nu heeft ieder het ontvangtoestel op zijn kamer.

Heel deze ontwikkeling maakte ook de Curaçaose radiodienst door, totdat thans de meest moderne zenders en ontvangers onze eilanden met alle delen van de wereld verbinden.

Daarbij had de Hr. Molenkamp sinds 1927 ook de leiding van de telefoondienst. We geloven, dat de Hr Molenkamp daaraan niet zoveel vreugde heeft beleefd en misschien daarom wel terugtrekt voor de nieuwe automatisering op Curaçao is.

Een woord van waardering komt de Hr. Molenkamp vooral toe, omdat hij dit alles heeft bereikt als autodidact. We geloven dat er in de Nederlanden weinig directeuren van dergelijke diensten nog zullen zijn, zonder graad van Ir. of iets dergelijks.

Dan heeft de Hr. Molenkamp verder zijn verdiensten verworven als mens. De verschillende sprekers van Maandag hebben daarop vooral ook de aandacht gevestigd, in het bijzonder de Hr. Rosema, die deze bijeenkomst opende en vervolgens Z. Ex. de Gouverneur, die als bijzondere blijk van waardering zelf bij dit afscheid tegenwoordig wilde zijn.

De Heer Peliker, thans waarnemend directeur, voerde het woord en bood daarop tevens een geschenk aan in couvert om daarvoor een bureau met stoel aan te schaffen. Namens de telegrambestellers sprak nog La Cruz een hartelijk woordje.

Het was een verdiend afscheid, een verdiende hulde, en we wensen den Heer Molenkamp nog vele jaren een prettig genot van zijn pensioen.

De Directeur van Openbare Werken zal op Woensdag den 10n Augustus 1938 des namiddags om 2 uur te zijnen kantore te Parera Curaçao in het openbaar aanbesteden:

1o. Het bouwen van een 6 tal woningen voor Douane-ambtenaren te Sint Nicolaas. Aruba;

2o. het bouwen van 3 politiewoningen, 2 op Oranjestad en één op Sint Nicolaas Aruba.

Bestekken en teekeningen zijn verkrijgbaar vanaf Maandag den 1n Augustus bij de diensten van Openbare Werken op Curaçao en Aruba tegen betaling van f. 5.-- per stel. Restitutie per ongeschonden stel binnen 3 dagen na aanbesteding ingediend f. 4.-- per stel.

Inlichtingen zijn te verkrijgen tot den dag der aanbesteding elke werkdag tusschen 10 -- 11 uur bij de kantoren van Openbare Werken op Curaçao en Aruba.

De Directeur van Openbare Werken,
J. TEN BRINK.

WERELD IN VOGELVLUCHT.

Te Bogota volgde Zondag een grote menigte, waaronder de President van de Republiek en veel andere hoogwaardigheidsbekleders, een militaire vliegtuigdemonstratie. Plotseling echter stortte een der bommenwerpers, die slechts op een hoogte van 100 voet boven de massa vloog, brandend naar beneden, boven de samengepakte menigte. Het gevolg was, dat een groot aantal mensen door de propellors van het vliegtuig werd neergemaaid, terwijl anderen letterlijk overgoten werden met brandende benzine.

Op slag bleken 48 personen gedood, terwijl 150 mensen gewond werden, waaronder een aantal zijn voor wier leven men in hoge mate vreest.

De President wist ternauwernood aan de dood te ontsnappen. De piloot was eveneens op slag dood.

De Engelse oud-minister Runciman zal als bemiddelaar optreden, in de Sudeten-kwestie in Tsjecho Slowakije.

Vóór de maand October zullen de Imperial Airways nog 15 transatlantische vluchten uitvoeren.

NEDERLAND.

Overgenomen uit de Beurs en Nieuwsb.

Bij de te Stockholm gehouden athletiek wedstrijden werd in het nummer 300 meter hardlopen een nieuw Nederlands record gevestigd door Karl Baumgarten. Het oude stond op naam van Osendarp.

Lizzy Ansingh voltooide het portret van Hare Majesteit de Koningin, geschilderd in opdracht van de Broederschap St. Lucas te 's Hertogenbosch.

In het algemeen klassement van de Tour de France staat Middelkamp nummer 42, van Schendel 47 en Hellemons 56.

In het landenklassement staat België 1, Holland 6, Spanje 7 en Frankrijk en Duitsland 8.

Het aantal mijnarbeiders aan de Limburgse ... bedroeg de 1ste Juli 31.9.. ...ar geleden 31.043. De steenkoolproductie bedroeg van Januari tot Juni 6.655 millioen ton.

Te Amsterdam overleed de oud chef van de Geneeskundige Dienst, Dr. L. Heyermans.

Het aantal radio vergunningen in Nederland bedraagt 702.390. Voorts zijn bij de radio distributie nog 356.177 personen aangesloten.

De Karimata haalde Maandagmorgen een aantal „Spaanse matten" op. Nog niet bekend, is of deze tot de Lutine-schat behoorden. Bijzonderheden konden niet worden verstrekt. Later werd gemeld, dat deze ... van de Lutine hebben behoord. Uit het opgehaalde blijkt thans, dat men heeft gebaggerd op de plaats van het voorschip, terwijl de schatten in het achterschip geborgen waren.

Nadat de laatste dagen een lichte verbetering in de toestand van Pater Berquin viel te constateren, vond Maandag weer een inzinking plaats, zodat de toestand thans ...

SPORT - RUBRIEK

Officiële Mededelingen

van

"De Curaçaose Voetbalbond".

WEDSTRIJD—UITSLAGEN.

Zondag, 24 Juli 1938.

Hercules 1 — Transvaal 1	2—1.
Hollandia 1 — S.U.B.T. 1	0—4.
Jong Holland 2 — R.C.C. 2	3—1.
Arsenal — Be Quick	2—0.

COMPETITIE-STAND

A-klasse	gesp.	gew.	gel.	verl.	doelpunten voor	tegen	punten	gem.
S.U.B.T.	4	4	0	0	9	0	8	2.—
Jong Holland	4	4	0	0	17	3	8	2.—
Feyenoord	4	2	1	1	9	4	5	1.25
R.C.C.	5	2	2	1	9	3	6	1.20
Hercules	4	1	2	1	2	5	4	1.—
Scherpenheuvel	5	1	2	2	3	6	4	0.80
Asiento	3	0	2	1	4	6	2	0.66
Transvaal	6	0	3	3	6	12	3	0.50
Hollandia	5	0	0	5	2	22	0	0.—

Reserve A-Klasse	gesp.	gew.	gel.	verl.	doelpunten voor	tegen	punten	gem.
Asiento 2	2	2	0	0	4	1	4	2.—
Jong Holland 2	4	3	1	0	16	3	7	1.75
Hercules	3	2	0	1	5	5	4	1.33
S.U.B.T. 2	4	1	3	0	5	4	4	1.25
Scherpenheuvel 2	3	1	1	1	6	5	3	1.—
R.C.C. 2	5	1	1	3	8	8	3	0.75
Feyenoord 2	4	1	0	3	9	16	2	0.50
Transvaal 2	2	0	0	2	2	6	0	0.—
Hollandia 2	1	0	0	1	0	5	0	0.—

B-Klasse	gesp.	gew.	gel.	verl.	doelpunten voor	tegen	punten	gem.
Atletico	2	2	0	0	6	0	4	2.—
Jong Curaçao	4	3	1	0	7	2	7	1.75
D.C.C.	3	2	0	1	6	2	4	1.33
Arsenal	3	2	0	1	4	5	4	1.33
Hilversum	5	1	2	2	3	4	4	0.80
Sparta	2	0	1	1	2	4	1	0.50
Atlantico	3	0	1	2	1	4	1	0.33
Be Quick	4	0	1	3	0	8	1	0.33

Junior-Klasse	gesp.	gew.	gel.	verl.	doelpunten voor	tegen	punten	gem.
R.C.C.	2	2	0	0	6	3	4	2.—
Scherpenheuvel	2	2	0	0	4	2	4	2.—
S.U.B.T.	2	0	0	2	4	7	0	0.—
Jong Holland	1	0	0	1	1	2	0	0.—
Hercules	1	0	0	1	0	1	0	0.—

OPGELEGDE BOETEN.

De verenigingen Transvaal, Hollandia, Jong Holland en Be Quick zijn elk beboet met een gulden, wegens het niet tijdig indienen van wedstrijd- en ruilformulieren.

DE VERENIGINGEN WORDEN ER AAN HERINNERD, DAT DE ELFTALOPGAVEN OVER DE MAAND AUGUSTUS UITERLIJK DINSDAG 2 AUGUSTUS IN HET BEZIT MOETEN ZIJN VAN DEN 2DEN SECRETARIS G. M. BELTRAM, BERGSTRAAT 17.

HET BESTUUR

Godsdienstige toestand van Curaçao.

Waar P. Schabel woonde, is niet zo gemakkelijk te achterhalen, ten minste niet voor iemand die alles heel precies wil weten. Enige gegevens verschaft het dagboek wel.

Op 4 November 1707 schrijft hij, dat de Archisynagogus van de Joden gestorven is en er om die reden vele Joden naar de synagoge gingen.

Hij zag ze in grote getale aankomen, groten en kleinen en hoorde ze zingen. „Het leken wel litanieën, maar in plaats van: bid voor ons, zeiden ze iedere keer: Amen." Hier plaatst hij meteen een klein vinnigheidje aan het adres van de Joden, met wie hij blijkbaar niet al te beste vrienden was: „Ze riepen waarschijnlijk alle Joodse heilige marelaren aan, die door de Inquisitie verbrand zijn, om hun Archisynagogus weer tot 't leven terug te roepen."

Uit het feit dat hij zoveel Joden zag optrekken naar de synagoge en hen duidelijk hoorde zingen, kan men zonder roekeloosheid de gevolgtrekking maken, dat hij dus waarschijnlijk woonde in de straat, waar de oude synagoge was, in Punda. Zijn huis was vermoedelijk tegelijkertijd kerk.

Later verhuisde hij naar de waterkant. Op 1 Januari 1708 schrijft hij: „Vandaag voor het eerst mis gelezen en gepreekt in mijn nieuwe huis en kerk." Waar dat nieuwe huis lag, komen we pas te weten [illegible] het stoepje van mijn hui,s dat vlak aan de haven ligt, loste de bark zijn lading". Hij woonde dus toen blijkbaar aan de „Waterkant" van de Punda, de tegenwoordige Handelskade.

Een ander gegeven, terloops vermeld, bevestigt onwillekeurig deze plaatsbepaling. Op 24 Januari wordt hij onverwachts geroepen op de kolonie van een zekeren Waal, buiten de stad, bijgenaamd Motet, aan de overkant van de haven. Motet ligt ten opzichte van de Punda inderdaad aan de overzijde van de haven.

De Waal brengt ons als vanzelf op de volkeren en naties, die toen ter tijd op Curaçao woonden en we leren daaromtrent uit het dagboek, dat Curaçao twee honderd jaar geleden al even internationaal bevolkt was als nu. Vooreerst de vaste bewoners: Hollanders, kleurlingen en Indianen. Verder talloze vreemdelingen. Op Kerstmis 1707 vinden we opgetekend, dat een menigte bestaande uit Spanjaarden, Portugezen, Italianen, Fransen en Grieken de H. Mis bijwoonde. Er werden liedjes gezongen in het Latijn, Belgisch (Vlaams of Hollands) en Duits. Ook Denen en Engelsen worden meerdere malen vermeld. De dokter en de chirurgijn waren Polen, trouwens de pater zelf een Bohemer.

Aan het werk ontbrak het P. Schabel niet. In de drie en een halve maand, waarvan hij aantekening hield, doopte hij honderd zes en veertig mensen van elke kleur en leeftijd. De trek van de negers naar het katholieke geloof, grenst volgens Schabel aan het ongelofelijke. Ze behandelen hem met alle mogelijke eerbied en beweren allen dat ze katholiek zijn, al zijn ze niet eens gedoopt. Schabel verklaart deze voorkeur, doordat noch dominee, noch rabbi enige notitie van hen nemen of enige poging in het werk stellen, om hen te dopen of te besnijden.

Daar hij nu de enige priester op het eiland was — de lastige Capucijn zat nu in Venezuela en zijn gast en vriend, de Dominikaan bleef slechts enige maanden om een gunstige scheepsgelegenheid naar Holland af te wachten — had hij het druk en werd nog al eens geroepen voor een bediening, ook buiten de stad. We citeren een van deze gevallen letterlijk, om een proefje te geven van zijn Latijn en meteen omdat dit voorval aanleiding geeft tot enige historische opmerkingen.

2da (februarii 1708) Multi Hispani in missa et benedictione Cereorum. Post missam vocatus sum ad aegrum in campum unius et dimidiae horae intinere. Erat senex 77 annorum patria Brabantinus. Jam 50 annis incola fuit hujus Insulae. Uxorem quidem heterodoxam habuerat, sed omnes proles suas catholice educaverat. Cum villam transii Dominae, cui maritus olim Gubernatur fuit, ab ispa ac filio ejus vocatus sum perhumaniter visitationis causa. Accessi et visitavi ipsos. Tum Domina (dicta van Engelen) mihi narravit, quod proxime ipsi mortua sit aethiopissa sclava et cum moreretur et experiret etr repetiverit verba: Jesu Maria! Domina haec accatholica est Fidei, ut vocant Reformatae, hoc est Calvinisticae. Mihi autem ejus relatio magno fuit solatio. Nam scio aethiopissam illam fuisse catholicam.

Vertaald: 2de (febr. 1708) .Veel Spanjaarden bij de Mis en Kaarswijding. Na de Mis werd ik geroepen voor een zieke op den buiten, anderhalf uur ver. Het betrof een oude man van 77 jaar, Brabander van afkomst. Hij woonde al vijftig jaar op dit eiland. Zijn vrouw echter was van een andere godsdienst, maar hij had al zijn kinderen katholiek opgevoed. Toen ik door het buiten kwam van een dame, wier echtgenoot Gouverneur geweest was, werd ik door haar en haar zoon allervriendelijkst verzocht om op bezoek te komen. Ik had er wel oren naar en trad binnen. Deze mevrouw (zij heette Van Engelen) vertelde mij, dat kort geleden bij haar een slavin gestorven was en dat deze, terwijl zij lag te sterven, driemaal de woorden herhaald had: Jesus Maria! Deze dame was niet katholiek en behoorde tot een godsdienst, die de Gereformeerde genoemd wordt, dat is de Calvinistische. Haar verslag was me een grote troost, want ik weet nu dat die slavin katholiek was.

Deze vrouw was, zoals Schabel zegt, weduwe van een vroegeren Gouverneur. De enige Gouverneur van die naam is geweest Willebrord Van Engelen, die eigenlijk Commissaris van de train en militie en in deze kwaliteit te samen met [illegible] provisioneel Gouverneur was, n.l. na het overlijden van Gouverneur van Erpecum op 14 November 1685 tot de komst van den nieuwen Gouverneur Willem Kerkrinck uit Holland 25 October 1686.

Later komt voor in 1722 een mejuffrouw Wilhelmina Van Engelen, weduwe van Willem de Bije, raadslid, die eigenares was van de plantage „de Suursack", waarschijnlijk een dochter van bovengenoemde.

Als P. Schabel over slaven begint, noemt hij hen altijd Aethiopiërs of Moren (Mauri). Het woord neger of Afrikaan vermijdt hij zorgvuldig. Hij verdeelt de slaven in twee klassen: de sclavi of plantageslaven en de mansipia of huisslaven.

Ook de Bomba wordt bij hem vermeld. Op 28 November 1707 doopte hij een jongetje, dat de naam van Joseph ontving. „Zijn peter was de opperslavendrijver (bomba major), ofwel het hoofd van de slaven van de Compagnie". De gewone bomba of slavenvoorman, was het hoofd van de slaven van een plantage. Hij was zelf ook slaaf. Deze bomba majoor was dan waarschijnlijk weer de eerste in rang onder de bomba's van de hele W. I. Compagnie.

Een andere dignitaris, die vermoedelijk minder bekend is, vinden we vermeld bij een doopje op 30 Januari 1708. Daar trad als peter op: de „princeps sutorum Aethiopum", het hoofd van de slavenschoenmakers. Dit hoofd was zelf ook een slaaf. Men moet hieruit opmaken, dat er een soort indeling bestond in gilden, met ieder een eigen hoofd?

Op 16 Januari lezen we iets heel merkwaardigs: dat er n.l. ook slaven waren, die zelf weer slaven hadden. Letterlijk tekent Schabel aan: „Ik zei daar juist: slaaf van een slaaf. Want er zijn hier werkelijk veel negerslaven die voor hun arbeid en vlijt geld krijgen en voor zich zelf slaven kopen.

Vanzelfsprekend komt dit ook voor bij de vrije negers, die ofwel hun vrijheid van hun heer gekregen, of ze met geld gekocht hebben."

Het is pijnlijk voortdurend het slavenwezen te ontmoeten in die dagen en de feiten, die in dit dagboek hier en daar onopzettelijk zijn neergeschreven, wekken onze weerzin om de meer dan beestachtige wreedheid van de handelaars in mensen.

31 Octo. 1707. Onder tafel kwam een schip binnen, dat gisteren al gesignaleerd was. Het was een slavenschip. Het voerde vier honderd en dertig negerslaven aan. Ongeveer honderd en vijftig zijn er onder de reis op zee gestorven. Ongetwijfeld zonder Doopsel. Hoe treurig voor die kostbare zielen. Deze en dergelijke mensen moeten toch wel Gods rechtmatige wraak afroepen. Want de ondervinding wijst uit, dat er geen zegen, geen blijvende winst verbonden is aan dit bedrijf van mensen-roven en mensen-verschacheren. Die negerslaven, die maar we vernemen, op drie Bataafse slavenschepen waren en door Franse kapers zijn buitgemaakt, mogen nog van geluk spreken. Deze zijn zeer christelijk en goede katholieken en zullen deze negers zeker in ons heilige en ware geloof onderrichten en dopen en hen tenminste in staat stellen hun eeuwige zaligheid te bewerken."

2 Nov. 1707. Vandaag zijn de slaven verkocht, die macarones genoemd worden. Zo worden genoemd de zieke slaven of die enig natuurlijk gebrek hebben."

Dit afschuwelijk bedrijf heeft den missionaris door de ziel gesneden.

Het woord macarones wekt bij een man als Schabel enigszins bevreemding. Als hij geen Spaans kende zou men geneigd zijn te zeggen: hij bedoelt natuurlijk „mancarrones" (éénarmig, ziek, zwak, ongeschikt geworden voor de arbeid), een zeer geschikt Spaans woord, dat nog altijd in het Papiamento op Curaçao in deze zin gebruikt wordt. Maar Schabel kende zeer goed Spaans, sprak het jaren in Zuid Amerika en in Spanje zelf. Als hij dus „macarones" (waarom met één r?) schrijft, dan bedoelt hij het ook te schrijven. Macarro bestaat ook in het Spaans en betekent rot, bedorven. Misschien een passend woord voor dergelijke „handelswaar"?

Een ander bedrijf uit die dagen, dat gelukkig niet meer bestaat, is de zeeroverij, deels „gelegitimeerd" onder de naam van kaperij.

29 Oct. 1707...... Er komen ook berichten binnen, dat een Engels-Hollands [illegible] Franse zeerovers is buit ge- [illegible] gels gewond is. Ook dat in de haven van St. Thomas een Franse kaper ligt met tachtig gewapende zeelui, die zegt dat hij alleen gekomen is om onze zeerovers gevangen te nemen. Tegen hem trekt uit onze meest beruchte piraat, bijgenaamd „de Vuurpijl", met honderd man. Als deze twee zeeroofvogels met elkander slaags raken, zal het vast en zeker groot feest zijn voor de dolfijnen en de andere grote zeemonsters, want de lichamen van de gedoden worden onmiddellijk, naar gewoonte, in zee geworpen. Ach, hoe betreurenswaardig voor al die kostbare zielen.

23 Dec. 1707. Een Spaanse bark loopt binnen. Zij brengt ons enige van de onzen, die door den Fransen piraat gevangen en op het Spaans-Amerikaanse eiland Portorico afgezet zijn. Een Spaanse eenmaster voer dicht langs het eiland St. Thomas. Daar lag in de haven onze piraat Piet de Vuurpijl. Verschillende leden nu van de bemanning van de twee barken, lieten zich werven door [illegible] raten om wraak te nemen op de F[illegible] Men zegt dat onze piraat „de Vu[illegible] nu over honderd vijftig man be[illegible] Zo'n getal op zo'n klein schip, is [illegible] niet voorgekomen. Onze grote oor[illegible] boot met 50 kanonnen, had er niet [illegible]

De oorlogsschepen, die toen in [illegible]

„Nieuwenhuys", elk van vijftig stu[illegible] geschut. Ze waren als convoyers [illegible] Hollandse schepen in 1707 op Cu[illegible] aangekomen.

Wat droogte en regenval betreft, [illegible] het in Schabels tijd al precies eende[illegible] tegenwoordig.

25 Oct. 1707. Een in de buurt wo[illegible] kluizenaar bezocht, een mulat. In p[illegible] van „Eerwaarde" zei hij weer „E[illegible] lentie" tegen me, zoals gewoonlijk. [illegible] drie de bronnen in zijn kluizenaar[illegible] ionk, (vermoedelijk Hato), zijn u[illegible] droogd. Want gedurende de laatste [illegible] maanden heeft het geen druppel g[illegible] gend op dit eiland. De grond is dan [illegible] dor en uitgedroogd en een groen p[illegible] is er bijna niet meer te vinden. Om [illegible] reden zijn er al heel wat paarden, ko[illegible] schapen en geiten van honger en d[illegible] gestorven.

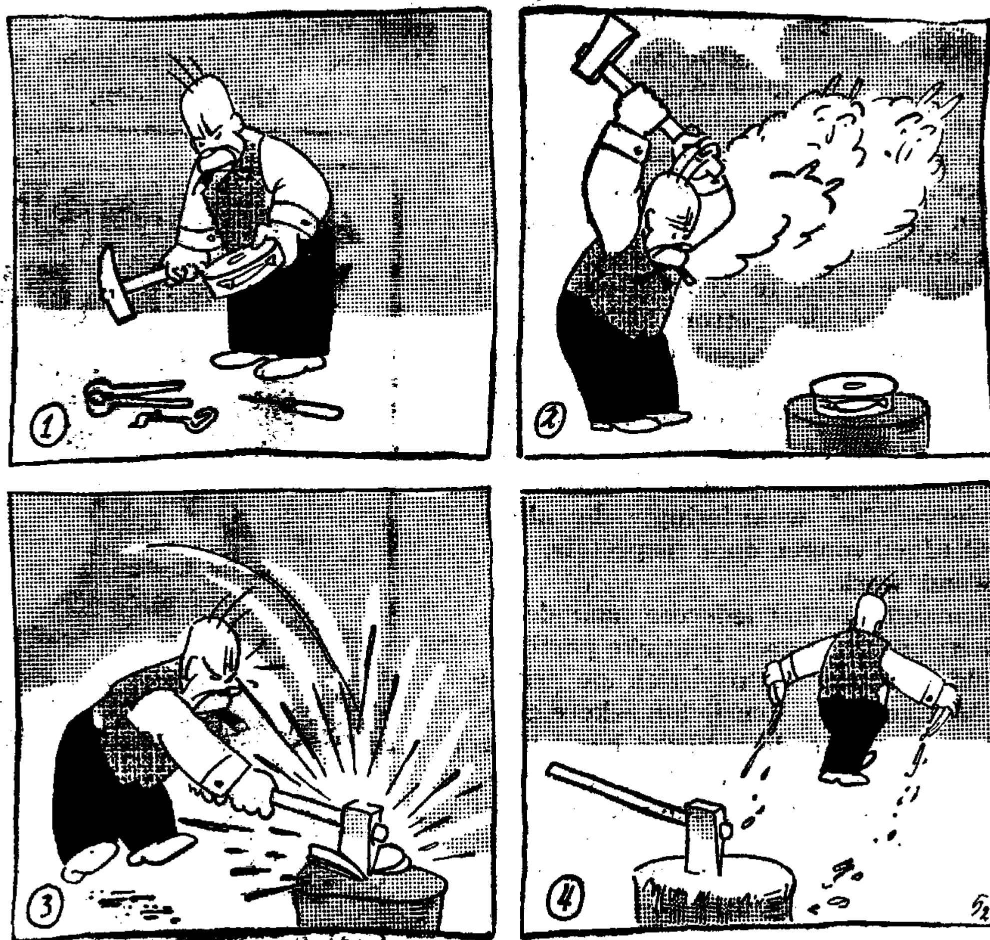
13 Nov. 1707. Een zeer welkome re[illegible] bui gehad over het hele eiland, wa[illegible] hier nauwelijks eens per jaar [illegible]

Pater Schabel had dit nu, na [illegible] honderd en dertig jaar, even goed [illegible] nen schrijven.

Al weten we niet precies hoevee[illegible] aan het eind van dit handschrift [illegible] breekt, toch krijgen we onwillekeurig [illegible] indruk, dat het niet veel langer [illegible] geworden zijn, dan het nu is. Voor[illegible] maakte het doel van 't geschrift, een [illegible] ruststellend verslag van zijn leven [illegible] werkzaamheden aan zijn oversten in [illegible] ropa, een uitgebreider verhaal van [illegible] niet nodig. Verder is juist op het [illegible] van het brokstuk dat we nu bezit[illegible] Schabel als overwinnaar te voorsc[illegible] getreden uit de onverkwikkelijke st[illegible] met den Fransen Capucijn Victor de [illegible] le en neemt op 3 Februari — het fr[illegible] ment eindigt op 4 Febr. — zijn vri[illegible] en gast, de Dominikaanse Magister [illegible] dacus de Herrera Lavaton, afscheid [illegible] den gouverneur, om naar Europa [illegible] vertrekken.

Een mooier gelegenheid om lan[illegible] merhand een punt te zetten achter [illegible] verslag, dat om geen enkele reden [illegible] langer hoefde te zijn, is wel niet de[illegible] baar.

Pater Schabel bleef nog werkzaa[illegible] Curaçao tot tegen het einde van 1[illegible] toen zijn Generale overste hem te[illegible] riep. Dit schijnt den pater erg aange[illegible] pen te hebben. Hij verliet de Jesuiten[illegible] en verdwijnt uit het oog van de gesch[illegible] vorsers. We weten niet, wanneer, [illegible] en hoe hij gestorven is.

ADAMSON OPENT HET SARDINEBLIKJE.

CHAMBERLAIN VIST. De Engelse Minister Neville Chamberlain, is een [illegible] woed visser. Deze foto toont hem bezig het aas aan zijn hengel te bevestig[illegible] onder zijn vacantie in Noord Schotland.

Aankomst en Vertrek der schepen gedurende de maand JULI 1938.

27	Duitsch	Phrygia	Cristobal	Prt. Cabello.
28	Ned.	El Libertador	Maracaibo-Aruba	Aruba—Maracaib[illegible]
28	Ned.	Midas	Maracaibo	Maracaibo
28	Ned.	Costa Rica	Cristobal	Prt. Cabello
28	Amk.	San Luis	Maracaibo	Maracaibo
29	Ned.	Calypso	La Guaira	Maracaibo
29	Ned.	Amazone	Maracaibo	Prt. Cabello
30	Ned.	Alkmaar	Amsterdam	Cristobal
31	Ned.	El Libertador	Maracaibo-Aruba	Aruba—Maracaib[illegible]
31	Ned.	Oranje Nassau	La Guaira	Prt. Cabello.